

Sara
Turner

NE TAKO
SAVRŠENA
MAMA

Preveo
Nikola Pajvančić

Laguna

Naslov originala:
Sarah Turner, The Unmumsy Mum

Copyright © Sarah Turner 2016
Copyright © za srpsko izdanje, LAGUNA 2018

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

NE TAKO
SAVRŠENA
MAMA

Za Debi Šepard,
najbolju mamu na svetu
(1954–2002)

Sadržaj

Upoznajte Tarnerove • 11
Reč-dve o maminoj knjizi: pismo mojim sinovima • 13
Uvod: Ne tako savršena ja • 19

1. Šta to učinismo? • 25

Samo nas dvoje • 27; Sijam li već? • 33; Pa napinjem se, pobogu! • 39; E bre, nemoguće da je gladan! • 49; Dobro, loše i grudvasto: agonije i ekstaze dojenja • 55; Majku mu, stvarno mi trebaju neke drugarice mame • 63; Mamin izgled ume da zavara • 71; Moja nesposobnost za nošenje bebe • 77

2. Život, ali ne kakav poznajemo • 83

Tvoj dan u poređenju sa njegovim danom: zašto nema pobednika • 85; Dušo, hajde da pričamo o seksu • 93; Opušteno karlično dno i prazne sise • 99; Večernji izlasci u godinama bebe • 107; Pakao igraonica • 113; Kakav nered (krive su igračke) • 119; Sve što sam se klela da neću raditi kao roditelj (al' svejedno radim) • 125; Zašto je lepo prisećati se onog *pre* • 133

3. Kad je bal...139

Hoćemo još jedno • 141; Jedno ili dvoje:
U čemu je stvar? • 147; Devojčica ili dečak?
(Šta? Nije dozvoljeno da se priželjkuje...) • 155;
Otaljavanje sa drugim detetom • 163

4. Svakodnevne bitke • 171

Mame što ostajete kod kuće sa decom, ja vam se divim • 173; Marfijev zakon za roditelje • 181; Izađi, izađi, gde god da si • 189; Muke sa tek prohodalom decom • 195; Kad mama poludi • 203; Ulepšavanje na društvenim mrežama • 207; Život sa decom: ono najlepše i ono najteže • 213

5. Progledajte sebi nekada kroz prste • 223

Otvoreno pismo mami u crvenom kaputu • 225; Jedan od nepodnošljivih dana • 229; Nosi se, supermama • 235; Griža savesti mama • 241; Ne moraš nikom da se pravdaš • 247; Potpuno je u redu ako ti pukne film • 253; Žongliranje • 259; Za tebe, mama • 267

6. Ne bih to menjala ni za šta na svetu? • 273

Pre nego što shvatiš šta te snašlo... • 275; Kada postanete roditelj, postajete li i druga ličnost? • 281; Ne znaš koliko imaš sreće • 287; Roditeljski rolerkoster • 295

Izrazi zahvalnosti • 299

Upoznajte Tarnerove

MAJKA

Sara

tzv. Ne tako savršena mama

Spisateljica/blogerka/ili nešto treće. Diplomirala filozofiju (ne, nikada nije imala neke „koristi“ od toga).

Pije ogromne količine čaja. Takođe sklona i soku od grožđa za odrasle i džin-toniku iz konzerve. Nezdravo opsednuta BBC-jevom adaptacijom *Orkanskih visova* (Tom Hardi kao Hitklif, dokaz da snovi zaista mogu postati java). Preterano visi na Fejsbuku.

PRVOROĐENI

Henri

tzv. Meda Henri, Heners, H-Bomba

Obožava Darta Vejdera, Skubi Dua i svog izmišljenog drugara čudovište (koje se zove „Izmišljeni Drugar Čudovište“). Za Dan zaljubljenih će sigurno dobijati čestitke čitavog života, pošto mu je tada rođendan. Uživa u razgovorima o prdi i guzi.

OTAC
Džejms
tzv. Mužić

Izuzetan državni službenik.

Maratonac u gledanju emisija o automobilima, maratonac u tamanjenju kekisa, jednom istrčao pravi maraton (londonski, 2011) i mrzeo svaki sekund.

Voli da igra fudbal u parku. Ne voli kad ga pitaju da ispriča „zanimljive podatke“ o sebi.

Zamenjuje mesta kartica sa imenima na svadbama, tako da njegova žena sedne pored potpuno nepoznatih ljudi. Sve bi dao za svoju porodicu. Skroz dobar tip.

DRUGOROĐENI
Džud

tzv. Džud Veličanstveni,
Medenjak, Džudica-ludica.

Ako je nešto nejestivo, poješće ga. Ako je jestivo, baciće ga. Dnevnu sobu doživljava kao vojni poligon. Kad smo hteli da mu kupimo plišanog medu, odbio ga je i tražio Mamu Prase. Mali Ron Vizli u porodici plavušana.

*Reč-dve o maminoj knjizi:
pismo mojim sinovima*

Najdraži moji Henri i Džude,
Moji divni dečaci, moj Medo Henri i moj Džudice-
-ludice,

Ako ovo čitate, verovatno ćete pročitati i ostatak knjige. Ne znam kako će mi biti što ćete zaroniti u neka-
dašnje najskrivenije misli svoje majke, ali je to verovatno
bilo neizbežno, tako da sad nema nazad.

Prvo ono najvažnije: nadam se da ovo čitate kao ti-
nejdžeri (a ne ranije) jer ćete primetiti da povremeno
koristim reči zbog kojih vas grdim kod kuće. Oduvek
sam smatrala da pisanje dobija na autentičnosti ako zapi-
šem baš ono što mi padne na pamet, i dosta je žalosno što
mi ponekad prvo na pamet padne „E jebem ti“. Ili „kakva
pizda“. To i dalje nisu reči kojima možete častiti jedni
druge – nikada nećete biti preveliki za teranje u čošak.

Kada sam ja bila tinejdžerka, vodila sam dnevnik.
Olovkom u svesci. Jasno mi je da to zastarelo i da smatrate
da sam ja zastarela. Mi nismo rođeni u istom *milenijumu*.
Ja sam odrasla devedesetih godina dvadesetog veka, uz
Spajs gerls, tamagočije, maskaru za kosu i snimanje stva-
ri sa top liste na radiju (podsetite me da vam pokažem

kasete). Neću vam detaljisati šta je u tim dnevnicima pisalo zato što su se, pošto sam završila školu, uglavnom bavili flertovanjem po klubovima sa vašim ocem (ne bojte se, neće biti blamova; spalila sam ih).

Dnevnik sam prestala da pišem nedugo pošto sam upoznala vašeg tatu, a potrebu da ponovo zapisujem misli ponovo sam osetila tek pošto sam postala mama. Samo ovog puta, umesto da pišem raznobojnim mirišljavim olovkama u pažljivo biranim sveskama iz fensi knjižare (koje sam krila ispod jastuka), počela sam da pišem blog na netu i pre nego što sam zaista razmislila o posledicama iznošenja tih reči u svet, one su već izmakle kontroli. To je nezgoda sa internetom.

Stoga želim da razjasnim nekoliko stvari. Ovde i sada. Ne zato što moram nego zato što želim da shvatite zašto sam otvoreno pisala o tome kako je biti vaša mama. Želim da shvatite šta mi je bilo u glavi jer ste vas dvojica, moje dve male ludice, uvek bili u središtu svega.

Mnogo je teško biti mama.

Bez obzira na vaše godine kada ovo budete čitali, ja ću bez sumnje i dalje smatrati da je materinstvo teško, ali one prve godine stvarno su bile grozne. U najtežim danima izmučenosti usled nedostatka sna – kada jedan od vas urla, ja sam na ivici živaca, a kuća izgleda kao bojno polje – želela sam da čitam o nekome kome je takođe teško. O nekome ko će me smiriti i ubediti da nisam potpuno poludela. O nekome ko će me ubediti da ne moram da čupam kosu jer će na kraju sve biti u redu (ali da je, u međuvremenu, u redu što sve *nije* u redu). Morala sam to da čujem. Umesto toga, uglavnom sam nailazila na praktične savete o učenju bebe da spava ili su mi govorili da

treba da uživam u svakom trenutku sa vama. Na kraju svake rečenice stajao je prokleti uzvičnik. *Vaša beba sada ima četiri meseca! Ovog meseca vas mnogo toga čeka! Možda ćete početi da razmišljate o prestanku dojenja!* (Ja nisam želela da razmišljam o prestanku dojenja, želela sam šolju toplog čaja i da malo odspavam i da se ponovo osećam kao ljudsko biće.)

Bilo je blogova na kojima majčinstvo izgleda čudesno i blistavo – baš kao što sam se nadala da će biti. Gde su svi obučeni u božićne džempere, nikome ne curi kaka iz pi-džamice i svi su stalno osmehnuti. To mi nije pomagalo.

Rešila sam da počnem nešto da piskaram i tako je nastao moj blog. Samo sam nizala poruke o životu kod kuće sa malim Henrijem, o trudnoći sa Džudom, o okupljanjima za mame i bebe, o putovanjima sa vama i o svemu što se dešavalo između toga. Nije bilo naročito blistavo i povremeno je verovatno zvučalo džangrizavo, ali te ne naročito blistave, džangrizave priče bile su tada moja stvarnost. Moglo bi se reći da je blog postao moj savremeni dnevnik.

Nisam ga zapravo pisala *ni za koga*, ali su ljudi počeli da ga čitaju. U početku tek nekolicina njih, a onda se nekolicina pretvorila u stotine, stotine su postale hiljade, sve dok milioni ljudi nisu čitali moja lupetanja, tako da sam postala svesna da je sve što sam pisala sada *zasigurno javno*.

Ta spoznaja me je prilično uzdrmala, pa sam počela da se pitam jesam li ispravno postupila što sam razotkri-la svoju roditeljsku dušu. *Zaista* sam želela da podelim svoja razmišljanja. A ipak, kako je sve više ljudi čitalo, zabrinula sam se kako će te reči izgledati crno na belo,

zauvek ispisane na netu. Pre ili kasnije, svi pomislimo nešto što bismo posle radije da zaboravimo. Ponekad nas te misli plaše, ponekad ih se stidimo i želimo da spalimo dnevnike. Te misli su uglavnom lične i nikako ne želimo da zauvek ostanu na internetu. Šta sam to uradila?

Međutim, onda sam ponovo pregledala sve poruke, sve komentare, sve tvitove i sve mejlove i shvatila sam – čoveče! – taj blog je nešto postigao.

„Hvala ti“, glasile su poruke, „zato što se zbog tebe osećam normalno.“

„Zato što si me nasmejala.“

„Što si mi pomogla da preživim groznu sedmicu.“

„Što si mi dala hrabrosti da priznam: 'Ova nedelja je bila grozna, i ne, nisam uživala u svakom trenutku.'“

Rasplakale su me neke poruke drugih mama (a ponekad i očeva). Uvidela sam kako ti ljudi žive, uvidela sam borbu sa postporođajnom depresijom, grižu savesti, osećanje nedoraslosti i mirenje sa činjenicom da smo manje-više same. „Mislila sam da sam samo ja ovakva“, govorele su mi.

Želela sam da ih sve okupim na jednom mestu i da kroz megafon viknem: *Nisi samo ti takva!* Ta želja me je terala da i dalje iznosim svoja iskrena razmišljanja o životu majke iz dana u dan – razmišljanja koja su neočekivano narasla i dobila korice i pretvorila se u moju prvu knjigu.

Sigurno ću nekad u budućnosti za ovaj blog i svoju knjigu pomisliti: *Pobogu ženo, sve vreme si kukala.* Bez sumnje ću zaključiti: *Te godine su proletele dok si lupila dlanom o dlan.* Bez sumnje ću se osvrnuti i shvatiti da žalim zbog mnogo toga što sam pisala, da bih mnogo toga sada spalila, samo da mogu.

Možda sam vas pokatkad nazvala malo pogrdnim imenima, tipa „krelci“ (izvinite – stvarno mi je krivo, ali razumećete me kada jednom budete imali sopstvene male krelce); možda sam čeznula za danima kada sam radila puno radno vreme; možda sam se glasno pitala zašto nisam okružena dugama i jednorozima, zašto mi je dosadno da sedim u parku i na okupljanjima mama i beba i zašto ne mogu da uživam u svakom prokletom trenutku.

Ali želim da znate da je bilo mnogo trenutaka u kojima jesam uživala. Trenutaka u kojima smo svi uživali kao porodica. Kako smo se grlili, kako smo čitali priče, kako smo se družili, kada smo išli na mnoga zanimljiva mesta kao i činjenica da ste me vas dvojica i tata zasmejavali ama baš svakog dana. Stvarno bih volela da mogu da vam pružim jednu vedru verziju vaših prvih godina, verziju u kojoj nećete saznati da je vaša mama mnogo psovala i ponekad plakala. Volela bih da sam bila ona sjajna mama u božićnom džemperu, stvarno bih to volela. Oprostite mi ako sam vas na bilo koji način izneverila.

Jeste, nisam se uvek osećala kao stvorena za materinstvo, ali sam oduvek znala da vas niko ne voli više od mene. Vi ste lepi i smešni i potpuni ste ludaci i mnogo sam ponosna što sam deo jedne divne porodice. Ponosna sam što sam vaša mama. Šta god drugo postigla u životu, vas dvojica ste moja remek-dela i ja nikada neću stvoriti ništa važnije.

Živeli, dragi moji.

Volim vas najviše na svetu.

Mama

Uvod:
Ne tako savršena ja

Ranije, kada sam razmišljala kakav će mi biti život sa decom, čini mi se da sam zamišljala svoj postojeći život, život bez dece, u koji su samo fotošopom ubačeni neki čovečuljci: slatki mali ljudi sa kovrdžama i bucmastim, musavim obraščićima. Nije da sam bila potpuno naivna – znala sam da ću morati da se prilagodim (manje sna, više pelena, manje eksiranja tekile, više guranja kolica). Međutim, sem porodiljskog, neizbežnog dodira sa slinama/povraćkom/govnama drugog ljudskog bića i naizgled neizbežne obaveze da kupim hodalicu sa sve plastičnim telefonom, ni najmanje nisam predviđala da će mi se život toliko promeniti.

Nisam predviđala uragan.

Nije ga međutim predvideo ni Majkl Fiš* 1987, a znate šta se posle desilo.

Ne treba posebno naglašavati, kada je uragan „Beba“ udario u zimu 2012, ja nisam bila spremna. Bila sam

* Meteorolog na BBC-ju, koji je 1987. u programu rekao kako će vreme biti lepo, da bi istog dana usledila katastrofalna oluja koja je na jugoistoku Engleske odnela 19 života. (Prim. prev.)

dobro opremljena i fizički i materijalno. Ali mentalno i emocionalno – ne. Imala sam brdo opreme, ali ne i ideju.

Nekoliko puta su me pitali šta mi je najteže u tom uraganu zvanom prva beba (i šta je uopšte najteže kod podizanja dece sada pošto sam ponosna vlasnica dvaju majušnih ljudskih bića, od kojih je samo jedno kovrdžavo). Mogu naširoko da opisujem nespavanje, detinje napade besa u tržnom centru i ozlojeđenost i dosadu gledanja *Bekstva na selo* dok hranim nezasitu bebū, a jedina životna želja mi je da se napokon istuširam.

Da, ta praktična pitanja su sama po sebi bila izazov, ali još veće iskušenje je večita sumnja.

Zašto ne uživam u svakom trenutku?

Kako to da sve druge mame uživaju u svakom trenutku?

Je li moguće da sam ja nekako loše nasadena pa nisam dorasla zadatku?

Uopšte nisam ovo ovako zamišljala.

Jednom, tokom napornog dojenja u tri ujutro, ukucala sam u gūgl „hoću opet svoj stari život“ i smesta sam izbrisala istoriju pretraga na telefonu. Stidela sam se same sebe jer u suštini nisam želela svoj stari život. Bila sam do ušiju zaljubljena u svog malog ćelavog sinčića i bila sam silno zahvalna što imamo porodicu. Međutim, bilo je situacija (kao kada me je jedne noći probudio četiri puta da bi se na kraju izbljuvao u krevetac) kada nisam mogla da ne pomislim: Šta to učinismo? Prilika kada sam morala da viknem na muža: „Ne želim više ovo da radim. *Ovo je katastrofa!*“ mada mu se po licu videlo da ni on nije baš ovako zamišljao novi život s bebom.

Nekoliko godina kasnije, uprkos tome što je između čarobnih trenutaka i dalje bilo prilično usranih trenutaka, desilo se nešto neverovatno. Uprkos tome što povremeno i dalje sumnjam u sebe, ne verujem više da sam jedino ja takva. Zašto? Zato što ne mogu da zanemarim brojne odgovore na moje internetske priče o roditeljskim usponima i padovima.

Počelo je od tek nekoliko poruka, ali ih je uskoro bilo na stotine, pa na hiljade; a danas mi je, baš svakog dana, inboks prepun poruka od roditelja čija se iskustva ne razlikuju mnogo od mojih. To su roditelji koji se grizu zato što ne uživaju u svakom trenutku – a sigurni su da bi to mogli, samo da sve nije tako naporno. Nekada davno sam prevrtala očima kada bih čula da je „roditeljstvo najteži posao na svetu“ ali je to bilo pre nego što sam ga doživela, pre nego što sam dobrovoljno skratila porodijsko i vratila se na posao (sa pola radnog vremena) zato što, najiskrenije, više nisam mogla da podnesem da čitav dan sedim kod kuće sa bebom.

Ime mog bloga ljudi često pogrešno shvataju. Biti „savršena mama“ za mene nije negativan pojam. „Savršena mama“ je osoba savršeno prirodna, srećna i opuštena u ulozi roditelja: sve ono što sam ja želela da budem. Zato sam blog nazvala „Ne tako savršena mama“ jer sam se tada tako osećala: kao da sam pomalo prevarant, kao da mi nije mesto u tom društvu. Pošto sam počela da pišem o svojim iskustvima i da čitam komentare drugih roditelja koji govore da imaju slična iskustva, osetila sam se zaista posebno i to me je nadahnulo da nastavim (i sa pisanjem i sa majčinstvom, pošto sam u međuvremenu rodila i drugo dete).

Ova knjiga je namenjena svim roditeljima koji su mi slali poruke, ali ne samo njima. Mamama, tatama,* maćehama, očusima, hraniteljima, dekama i bakama, i svima koji imaju dužnost da podižu malena ljudska bića.

Smatram da je neophodno istaći kako ovo ni u kom slučaju nije priručnik za roditelje. Ako ste očekivali savete kako da naterate bebu da zaspi pre nego što počne serija ili praktična uputstva o odvikavanju od dojenja, možda bi vam bolje bilo da zamenite ovu knjigu za jednu od onih iz serije „Kako podići dete da ne postane potpuni degenerik“.

Ova knjiga vam neće reći kako da budete roditelj, šta da kupite, kako da se osećate. Ali nadam se da će vam svejedno koristiti. Naposletku, bez obzira kako se trenutno osećate, možete se kladiti u šta god hoćete da je neko to već doživeo i da se osećao isto.

I evo je. Moja necenzurisana priča o tome kako sam u roku od tri godine stigla od nula do dvoje dece. Sudar očekivanja i stvarnosti. Emocionalni vrhunci i trenuci očaja u stilu „upravo sam izvadila kaku iz kade golim rukama“. Surovo iskrena ispovest kakvu bih želela da sam čitala dok sam u tri ujutro očajnički skrolovala kroz forum o bebama. Trenutno se izuzetno trudim da ne koristim reč „avantura“ jer mrzim kada ljudi gnjave o svojim „avanturama“. Ali u smislu te reči kako se *ne* koristi u *X faktoru*, ovo valjda *jeste* bila moja avantura.

Dakle, da krenemo.

* I tate su veoma dobrodošle, mada mislim da bi trebalo da najavim da ću se baviti mastitisom i posteljicama.

„Sad kad se setim kako sam zamišljala sebe kao domaćicu *pre* nego što sam došla decu (u stilu pedesetih, sa sve keceljom, rumena dečica se sama lepo igraju dok ja natenane pijem kafu sa prijateljicom koja proba mafine koje sam upravo ispekla), samo se nasmejem i obrišem nečije sline sa nogavice.“

Lara, Čorli

PRVI DEO

*Šta to
učinismo?*

**„Noćno hranjenje
je nešto posebno.
Kad kažem 'posebno'
mislim 'posebno mučno'.“**

Samo nas dvoje

Dozvolite da vas povedem u vreme pre bebe. Godina je 2009.

Vraćam vas u 2009. jer ta godina verno predstavlja nas pre dece. Bila je to godina kada smo kupili prvu kuću i kada smo oboje imali ozbiljan posao, posao za odrasle. Džejms je bio na jednom od mnogih poslova u državnoj službi na kojima se okušao tokom godina, a ja samo što sam unapređena u menadžera za odnose sa klijentima, što je u praksi značilo da sam provodila mnogo vremena vozeći se po farmama u Devonu da bih procenjivala kredite za poljoprivrednu mehanizaciju, što sam zaista volela da radim.

Radili smo mnogo i mnogo smo se (kao) provodili. Povremeno bismo legli u dva ujutro, u oblacima isparenja od votke i sa girosom u ruci, ali sad kad se prisetim, trebalo je da se provodimo više. (Ponekad kukam za rejv-žurkama na Ibici na kojima nikada nisam bila; ne zato što sam osećala poriv da upadnem u trans na pena partiju, nego zato što sam to *mogla* samo da sam poželela.) Nisam umela da cenim bezgraničnu slobodu.

Posle naporne radne sedmice, vikend se vrteo oko naručene pice, flaše vina i piva, povremene šetnje plažom

ili odlaska do neke istorijski znamenite vlastelinske kuće (uglavnom zbog kolača i čaja koje tamo služe) i izležavanja na sofi uz čaj i čajne kolutiće, uz prateće zvuke Skaj Sportsa. „Kućni poslovi“ su bili usisavanje automobila (što smo mogli da radimo na miru ili dok slušamo radio), kupovina namirnica (kupovali smo šta nam padne na pamet kad nam padne na pamet) i „spremanje“ koje bi umelo da potraje i čitavih trideset minuta i sastojalo se od sortiranja odeće i sređivanja ionako uredne dnevne sobe.

Život je bio lep i bili smo srećni. Život je bio *sređen*.

Sledeće godine smo se venčali i počeli da se zanimamo onim opasnim hobijem koji volim da zovem traženje savršene nekretnine. Ubeđena sam da smo prvi ozbiljan razgovor pokrenuli zbog svih tih priča o dodatnim spavaćim sobama i garažama i ljubaznim komšijama. Tada je tema razgovora mogla biti samo jedna, pošto smo pitanje kućnog ljubimca rešili kada smo spasli mačora Flojda, prema kome smo se ponašali baš kao prema bebi.

Čekao nas je sledeći nivo u zajedničkom životu.

Ne mogu tačno da setim razgovora o temi „Hoćemo li da pravimo bebu?“, ali se sećam da smo se složili da ja prestanem sa pilulom, pa ćemo „videti šta će da se desi“. U tome „videćemo šta će da se desi“ nema ničeg neobaveznog. Od onog trenutka kada prestanete da *ne* pokušavate da pravite bebu, i te kako ste to počeli da radite.

Ne znam zašto smo žurili. Razlog nikako nije bio biološki sat, imala sam samo dvadeset tri godine. Imali smo sve vreme ovog sveta da počnemo da se razmnožavamo, ali nam je nešto instinktivno govorilo da je tada

pravi čas. Jeste naš bračni život trajao tek nekoliko meseci, ali smo zajedno već sedam godina. Meni je bilo samo *šesnaest* kada smo se smuvali (u noćnom klubu u fabričkom naselju: romansa kao iz bajki – ništa ne pitajte).

Odjednom sam postala izuzetno svesna beba u kolicima i trudnica u autobusima. Uprkos tome što sam i dalje volela svoj posao, vino i naručivanje hrane petkom uveče, više od svega drugog želela sam da postanem mama.

Slutila sam da se to neće desiti tek tako, preko noći.

I nije se desilo tek tako, preko noći.

Zapravo, posle deset meseci u fazonu „mislim da ovuliram, hajde pauziraj *Top Gir* i dođi na sprat“, postali smo pomalo obeshrabreni zbog obaveznog seksa dvaput dnevno i držanja nogu u vazduhu (to sam radila ja, ne Džeјms, on ni jedan jedini put nije ležao deset minuta sa nogama u vazduhu da prkosi gravitaciji).

Onda su nas, iznenada, zaokupile druge stvari – prodali smo kuću i našli novu sa onom dodatnom sobom i garažom. Ura! Bilo je to haotično doba i imali smo samo nekoliko slobodnih sedmica na poslu da se spakujemo, preselimo i pripremimo za sedmodnevni odmor na Kosu; odmor sam rezervisala pre nego što sam znala da ćemo se tog meseca seliti. I tako, u stanju uglavnom raspakovanog, ali ne sasvim organizovanog kućnog nereda, počeli smo da se spremamo za put do Kardifskog aerodroma. Počela sam da punim kadu (zbog obavezne depilacije pre odmora) i dok sam se vrtela po sobi i čekala da se kada napuni, *osetila sam* da mi se bliži menstruacija: bolne noge, mučnina u stomaku. Verovatno ne morate

da znate kako mi funkcioniše menstrualni ciklus (kad završite ovu knjigu verovatno ćete o meni znati i previše), ali mi nikada nije bio redovan – što može doneti problem sa začecem, i zbog čega bi bilo pametno poneti tampone kao meru predostrožnosti za nedelju dana u bikiniju.

Ne znam da li su predmenstrualne muke bile drugačije nego inače ili sam samo želela bez zazora da se nalivam sumnjivim grčkim uzom, ali me je nešto nateralo da iz fioke sa gaćicama uzmem test za trudnoću i piškim na njega. Viknula sam dole Džejsu: „Mislim da ću da dobijem, ali sam uradila test za svaki slučaj da bih mogla bez brige da pijem.“

Džejs se vratio na sprat. Tada sam već bila skroz gola (kao što sam rekla, spremala sam se da uđem u kadu), i nadvila sam se nad tim sudbonosnim štapićem. „I, šta kaže?“, pitao je.

„Vide se dve linije. Plus. Kaže da sam trudna. U jebote.“

„U jebote“, ponovio je. „Jesi li sigurna? Ajde uradi još jedan!“

„Ne mogu! Više mi se ne piški.“

Onda sam sela u kadu i pokušala da obradim te vesti. Džejs je otišao da mi natoči veliku kriglu vode da bih imala još mokraće. Uradila sam još dva testa.

Jedan bi mogao biti greška.

Dva testa: i dalje ima sumnji.

Tri testa: pa, tri testa su neoborivi dokaz da *čekam bebu*.

Majko mila i bože sačuvaj, u mom stomaku je beba.

A mi smo se spremali da je odvedemo na Kos da odse-dne u, ispostaviće se, najbednijem hotelu u kome smo u životu bili, sa bezveznom „plažom“ i bezveznom hranom.

Tome dodajte i bedan osećaj što smo znali da smo odbili da odemo u jednu vilu u Toskani i što takođe *ne* uživamo u svom poslednjem letovanju udvoje.

Jedino što je valjalo na tom groznom letovanju (jesam li vam rekla koliko je bilo grozno? Osećam potrebu da to naglasim jer je Džejms stavio veto na Toskanu radi uštede) bilo je to što smo išli okolo sa svojom tajnom bebom. Bićemo roditelji i zbog toga smo se osmehivali od uva do uva.

Aplikacija za trudnoću koju smo skinuli na putu za aerodrom rekla nam je da sam već u sedmoj nedelji. Nije me uznemirilo što mi kasni, pošto to samo po sebi nije neobično. Nisam imala drugih simptoma i zato sam tokom prvih sedam nedelja postojanja našeg fetusa pila vino a ne folnu kiselinu, što sam nameravala da ispravim čim se vratimo kući, kada ću u apoteci nabaviti sve potreštine za buduće mame.

I tako smo sedeli u našem hotelu kao iz geta, birali imena i jaslice i podsećali se da ne treba da se zanosimo sve dok ne potvrdimo da je sve u redu dok smo se istovremeno silno zanosili našim malim zrnom graška. Spoznaja da sam trudna bila je čudesna. Malo je i plašila i brinula, ali je uglavnom bila čudesna.

Većito ću pamtiti naša preplanula i uzbuđena lica u automobilu dok smo se vraćali sa kardifskog aerodroma i proždirali sendviče i gumene medvediće koje smo kupili na benzinskoj pumpi. Zadovoljni i ponosni zbog našeg malog tajnog zrna graška. Znali smo da smo na pragu nečega što će nam iz temelja promeniti život.

A u suštini, dok smo veselo žvakali medvediće, nismo imali pojma šta nas čeka.

Sijam li već?

Kao što znate, ovo pišem kao ponosna (mada pomalo samlevena) majka dva deteta. Prema tome, provela sam osamnaest meseci inkubirajući male ljude. (Hoću da kažem, ukupno za obe trudnoće; ni prineti 640-dnevnom periodu gestacije afričkog slona koji, iskreno, ne bih u životu podnela. Možete li da zamislite pritisak u karlici i kriziranje za džinom koji traju 640 dana?) Svejedno, osamnaest meseci znači da sam provela otprilike pet procenata svog (dosadašnjeg) života u blagoslovenom stanju i kada me ljudi pitaju kakva je pustolovina bila moja trudnoća, ja im odgovaram na isti, jednostavan način: „Bio je priličan zez.“

Zaista sam *pokušala* da uživam u trudnoći. Uglavnom sam se, mislim, osećala prinuđenom da cenim taj doživljaj jer sam bila veoma svesna da je trudnoća blagoslov, svesna da tolike žene ne mogu da zatrudne, ili su izgubile bebu. Uvek sam znala da smo kao porodica imali mnogo sreće što sam dva puta zatrudnela i dva puta iznela trudnoću do kraja i rodila dva zdrava deteta.

A u ponečemu *jesam* uživala. Na primer u zanosu koji ide uz iščekivanje, u čarobnom trenutku kada sam osetila prve pokrete i kada sam čula otkucaje srca kod

ginekologa. Biranje imena (malo manje zabavno pošto smo se zeznuli i saopštili ideje prijateljima i rodbini, pa su svi oni iznenađujuće iskreno komentarisali naš spisak); prisiljavanje Džejmisa da ide sa mnom u školu za trudnice (gde smo neuspešno izigrali zrele ljude prilikom demonstracija sa lutkom koja se kreće kroz porođajni kanal); kupovina odeće za bebu; krećenje dečje sobe i uramljivanje mog omiljenog citata iz *Dlakavih lica* da bi zidove krasile mudrosti Roalda Dala.

Divila sam se sposobnosti svog tela da na svet donese malo ljudsko biće, i to dvaput.

Međutim, nisam mogla da uživam u *svakom* trenutku.

Dosadilo mi je povraćanje posle večere. Smučilo mi se da se maltene upiškim svaki put kada se popnem uza stepenice ili okrenem u krevetu jer mi je bešika bila kao kod Liliputanca. Poslednjih šest nedelja druge trudnoće provela sam spavajući (ili tačnije – ne spavajući) pridi gnuta na sofi pošto nikako nisam uspevala da se namestim dok gledam reprize *Dosijea X*. A uz trudničku inkontinenciju i gorušicu smučilo mi se da slušam one stare budalaštine, večita lupetanja i bapske priče:

„Tolika mučnina, znači biće devojčica!“ Očigledno.

„Prva beba uvek kasni!“ Nije kasnio.

„Pošto ti se prvo dete rodilo na vreme, drugo će da porani!“ Kasnio je sedam dana.

„Vidi se po stomaku, biće krupna beba!“ Henri je imao tri kile i sto grama.

Najviše me je razočarala legenda o trudničkom sjaju.

Ja nisam sijala.

Ali to će doći, zar ne? Ja sam prva poverovala u te priče i bila sam veoma uzbuđena zbog sijanja koje mi

sledi. Trebalo je samo da prebrodim mučnu i nezgodnu, zaobljenu ali ne vidljivo trudnu fazu prvog tromesečja („smormesečja“), i onda ću ući u ciljnu ravninu obećane zemlje sa sjajnom kosom, blistavim tenom i lepim i urednim stomakom koji ću ponosno isticati pod modernim trudničkim haljinama. To je u našoj kući postala uzrečica: „Da li već sijam?“

Malo morgen sam sijala.

Otkrila sam da mi se stalno povraća, da se znojim i da sam stalno umorna. Ten mi je bio siv i bubuljičav – više nalik na masno presijavanje kože mamurne tinejdžerke nego na sjaj engleske ruže. Trudnički stomak koji sam želela da ponosno prikazujem ispod dugačke haljine iz *Topšopa* više je ličio na šlauf a debljina se polako širila na neočekivane delove tela, kao što su na primer ruke. I podvaljak. Po mnogo čemu sam volela svoje trudničko telo – u obe trudnoće sam se ugojila dvadeset kila, i mislila sam ma ko ga šiša, što da ne pojedem još jedan kolač?

Dakle, nisam sijala. Upoznala sam neke blistave buduće mame u *Topšopovim* dugačkim haljinama i zato mi je jasno da to nije nemoguće. Samo se jednostavno nije desilo u onih pet procenata mog života kada sam bila trudna (*uopšte* nisam ogorčena zbog toga).

Postojale su, međutim, dve stvari koje sam čula o trudnoći – dve uvrnutosti, da se tako izrazim (mada sam ih uglavnom odbacivala kao „gomilu gluposti“) – čiju istinitost mogu da potvrdim, pošto sam ih iskusila iz prve ruke.

Prva je potreba za svijanjem gnezda.

„Svijanje gnezda“ ume prilično da zavarava zato što dočarava prizore pravljenja reda, ukrašavanja i brige da

sve bude baš kako treba. Kada je mene obuzela potreba za svijanjem gnezda, manje sam se bavila redom a više dezinfekcijom. Pokušavala sam da oslobodim kuću od sve prašine, prljavštine i smrada i da za sobom ostavim samo blage mirise *cifa* od limuna i *pronta*.

Osećala sam nezajajžljivu potrebu da kupujem sredstva za čišćenje. Sviđalo mi se kako mirišu. Reklama za *cilit beng* gde „Bari Skot“ uništava naslage ispod tuša pa kaže: „Beng! I prljavština nestane!“ gotovo da me je u jednom trenutku uzbuđivala.

Na vrhuncu opsesije čišćenjem (koja je u trudnoći sa Džudom bila mnogo veća), prskala sam i ribala radne površine u kuhinji barem triput dnevno – a to je bila najnormalnija među mojim čistačkim aktivnostima. Pranje podnih lajsni *domestosom*, dezinfekcija kuhinjskih ormara, izvlačenje frižidera da bih prala iza njega, ribanje vrata, čišćenje zidova – jednom sam oprala zidove i prozore *spolja* sa fleš pauer sprejom, a onda sam naredila svekru da uradi isto sa prozorima na spratu kada se već popeo na merdevine da očisti oluk. Takođe sam dvaput u toku iste nedelje rekla Džejsmu da izvuče stočić sa televizorom zato što prvi put nisam uspela da usisam svu prašinu a ne mogu da se smirim dok ne usisam *svu je-benu prašinu*.

Kada sam bila u osmom mesecu niko mi nije protivrećio jer su me videli sumanutu pa su se bojali da ću se sama popeti na merdevine ili pokušati da pomerim ogromni televizor. Strah im je donekle bio opravdan. Bilo je i smešnih momenata, ali život sa mnom je u suštini bio košmar. Jednog petka uveče pauzirala sam film koji smo gledali da bih skinula jastučnice i strpala ih pravo

u mašinu. Ne možete da donesete novi život u kuću sa neopranim jastučnicama. Jednom drugom prilikom Džejms je stavio ostatak lazanje – koja je malčice curila iz kartonske posude – u moj nedavno dezinfikovani frižider. Taj nervni slom se i danas pamti kao „lajanjagejt“ zato što sam plakala pola sata pre nego što sam ponovo izvadila sredstvo za čišćenje i krpu. Siroti Džejms.

Naravno, *sada* mi je jasno da je jako nerazumno plakati zbog prosutog sosa od lazanje – ponašala sam se blesavo. Tada mi se činilo veoma racionalno. Zapravo, bilo je to jedno od najinstinktivnijih i najneodoljivijih osećanja u čitavom mom životu – ja sam *moralna* da očistim gnezdo.

Tek nekoliko nedelja posle porođaja mogla sam u supermarketu da hodam pored rafa sa sredstvima za čišćenje a da ne onjušim kakvi su proizvodi sa svežinom limuna. (Bari me više ne uzbuđuje seksualno, to moram da spomenem.)

Druga neobična posledica trudnoće koja me je zadesila bile su želje za posebnom hranom. U prvoj trudnoći bile su manje izražene – ako se ne računaju mekčiken sendviči, a oni mi se jedu bez prekida evo već dvadeset devet godina. Međutim, u kasnijoj fazi druge trudnoće obuzela me je neodoljiva potreba za ledom. Ne za ledenim napicima ili sladoledom već za *kockama leda*. Da ih vadim pravo iz zamrzivača i ubacujem u usta i mrvim zubima kao da su kikiriki. Čim bih načela jednu posudu za led, ubacivala bih drugu u zamrzivač da mi uvek budu spremne. Došlo bi do velikih poremećaja u mom duševnom stanju ako bi mi ponestalo kockica leda. Navodno, grickanje leda govori o nedostatku gvožđa i veoma je često u trudnoći. U svakom slučaju, šta god da me

je teralo da sameljem i po pedeset kockica leda na dan, osećala sam se veoma čudno. Sad me zbole zubi samo kad se setim.

Da, moja trudnička avantura bila je zanimljiva kako god da se uzme.

(Bila je i blagoslov.)

(I pomalo smor.)

U trudnoći sam prvi put ušla u prodavnicu igračaka.

Evo razgovora koji sam čula od jedne porodice sa kojom sam se mimoišla na vratima:

„Hoću malca!“

„Neću da ti kupim malca.“

„Ali *hoću* malca! Aaaaaaaa!“

„Nisi ni znao šta je kretenski malac pre nego što smo ušli u prodavnicu!“

To nikad neću zaboraviti.

Meri, Egzeter